

У підсумку слід зазначити, що Конституція України виступає правовою основою для розвитку законодавства, у тому числі щодо забезпечення права інтелектуальної власності на географічне зазначення.

Список використаних джерел:

1. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 45 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про електроенергетику» (справа про електроенергетику) від 12.02.2002 № 3-рп/2002 // Вісник Конституційного суду України. - 2002. - № 1. - С.19.
2. Конституційне право України / В.Ф.Погорілко, О.Ф.Фрицький, О.В.Городецький та ін. [За ред. В.Ф.Погорілка]. - К.: Наукова думка, 1999. - 734 с.
3. Відповідність розділу II Конституції України «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина» міжнародним зобов'язанням України у сфері прав людини / Ред. рада: О.В.Лаврінюк, І.І.Смелянов, В.П.Суботенко та ін. - К.: Феїкс, 2010. - 208 с.
4. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : У 2 т. / За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової, В.В. Луця. - К.: Юрінком Інтер, 2005. - Т. I. - 832 с.

ЕТИЧНІ ВИМОГИ, ЩО ПРЕД'ЯВЛЯЮТЬСЯ ДО ОСОБИ ЕКСПЕРТА В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Буряк Людмила Станіславівна, здобувач кафедри цивільного права і процесу Національної академії внутрішніх справ

Норми поведінки людей почали своє формування з самого початку виникнення суспільства. До теперішнього часу фахівці з різних професій розробили для себе певні кодекси поведінки, але на жаль чого не можемо сказати про експертів. Правовий статус експерта не можна порівнювати ні зі слідчим, ні прокурором, ні з суддею. Його діяльність, як правило, не викликає значного суспільного резонансу. Мабуть, з цієї причини в роботах сучасних дослідників не знайшли належного відображення питання професійної етики експерта.

Загальновідомо, що загальне поняття уявлень про моральність включаються основні правила людського спілкування, вироблені в результаті багатовікового розвитку суспільства. Серед багатьох категорій професійної етики дослідники виділяють в якості найважливіших такі як обов'язок, честь, гідність. Тому, з вище викладених позицій розглянемо етичні вимоги, що пред'являються до судового експерта, який бере участь в цивільному процесі. При цьому зразу обмовимося, що наше дослідження ведеться відносно експертів, для яких це постійний вид трудової діяльності в державній судово-експертній установі.

В свою чергу згідно ст. 10 Закону України «Про судову експертизу» від 25 лютого 1994 року судовими експертами можуть бути особи, які мають необхідні знання для надання висновку з досліджуваних питань. Судовими експертами державних спеціалізованих установ можуть бути фахівці, які мають відповідну вищу освіту, освітньо-кваліфікаційний рівень не нижче спеціаліста, пройшли відповідну підготовку та отримали кваліфікацію судового експерта з певної спеціальності. Судовому експерту забороняється використовувати свої повноваження з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття об'явки та пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб. Також в ст. 3 Закону України «Про судову експертизу» визначено, що судово-експертна діяльність здійснюється на принципах законності, незалежності, об'єктивності і повноти дослідження.

Перераховані вище принципи, призначені виконувати регулятивне значення і співзвучні з етичними вимогам, які пред'являються до особи експерта в цивільному процесі України.

Отже, експерт повинен бути неупередженим, не допускати впливу на свою професійну діяльність з боку інших осіб. Під час виконання своїх обов'язків експерт не повинен проявляти упередженість за ознаками раси, статі, релігії або національними ознаками. Експерту важливо усвідомлювати, що держава гарантує рівність прав і свобод людини і громадянина. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками (ч. 1 ст. 24 Конституції України).

Важливою моральною вимогою до експерта в цивільному процесі є не лише кваліфіковане проведення дослідження, але і його проведення в найкоротший строк. Тому, можемо з усією впевненістю зазначити, що

короткий строк і поспіх - не одне і теж. Дуже важливо дотримуватися правила, згідно з яким – відповідальність виключає хибні, поспішні рішення і висновки. Експерт не має права пов'язувати себе ні з версією позивача чи версією відповідача, але повинен відповідально встановлювати істину, незважаючи на те, кому ця істина буде вигідною, і пам'ятаючи, що вона завжди «вигідна» правосуддю і законності. Якщо ж, на думку експерта, досягнути істини неможливо, експерт зобов'язаний повідомити про неможливість дати правдивий висновок.

ПОЗБАВЛЕННЯ БАТЬКІВСЬКИХ ПРАВ = МІРА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БАТЬКІВ ЗА НЕВИКОНАННЯ СВОЇХ ОБОВ'ЯЗКІВ ЩОДО ВИХОВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ДИТИНИ

Лапчевська Олена Федорівна, суддя Апеляційного суду м. Києва, здобувач кафедри цивільного права і процесу Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри цивільного права і процесу Національної академії внутрішніх справ *Тімуш І.С.*

Останнім часом питанням всебічної допомоги сім'ї, вихованню дітей надається значна увага. Така ж особлива увага приділяється питанням підвищення відповідальності батьків за невиконання чи неналежне виконання своїх обов'язків щодо виховання та розвитку дитини. Актуальність цих питань обумовлена тим, що метою позбавлення батьківських прав є не скільки покарання батьків, скільки створення для кожної дитини належних умов для виховання та розвитку. Крім того, така міра відповідальності розглядається і в якості превентивної міри щодо до інших батьків.

За деякими статистичними даними близько 90 тис. українських сімей за різними причинами не виконують своїх функцій щодо власних дітей. Саме тому, держава, забезпечуючи право дитини на виховання та наділяючи батьків правами та обов'язками по вихованню дітей, не може допустити того, щоб батьки зловживали своїми правами, і тим самим завдавали моральної та іншої шкоди власним дітям.

Україна ставши на шлях європейської інтеграції реалізувала багато положень міжнародного законодавства та практики його застосування в сфері охорони дитинства. Однак наявність чітко відрегульованого законодавчого механізму, не свідчить про відсутність проблем в названій сфері суспільних відносин.

Більшість спеціалістів дотримуються думки, що втручання в батьківську сферу виховання, необхідне лише в тих випадках, коли наявне пряме порушення прав дитини. Досить чітко ця позиція викладена В.Гадевосіаном. Зокрема вчений зазначає, що іноді батьки руйнують своєю поведінкою сімейні відносини, зловживають своїми батьківськими правами, не виконують своїх обов'язків, і тим самим ставлять дітей в складне становище. Тоді і виникає необхідність втручання [1, с.37]. Таке втручання можливе шляхом притягнення батьків до юридичної відповідальності, а саме застосування до винної особи санкцій сімейного права.

Таким чином, до батьків, які не виконують чи неналежним чином виконують свої обов'язки щодо виховання та розвитку дитини, можуть бути застосовані міри державного примусу. До таких мір, які застосовуються до осіб за порушення норм сімейного законодавства, і які одночасно виступають санкціями сімейного права, насамперед слід віднести позбавлення батьківських прав. У зв'язку з цим, слід придатися до позиції тих науковців, які вважають, що позбавлення батьківських прав розглядається як міра сімейно-правової відповідальності, що застосовується судом у випадках вчинення батьками (одним із них) сімейного правопорушення чи умисного злочину проти життя та здоров'я своїх дітей [2, с.26].

В науковій літературі неодноразово підкреслювалось, що позбавлення батьківських прав є винятковою мірою, яка застосовується лише тоді, коли всі інші міри не призвели до потрібного позитивного результату [3, с.111]. Оскільки позбавлення батьківських прав є винятковою мірою, то цілком закономірно, що підстави та порядок позбавлення батьківських прав чітко регламентовані законом. На відміну від інших сімейно-правових санкцій, закон визначає підстави, за наявності яких можливо і необхідно ставити питання про позбавлення батьківських прав.